

نگاهی به سیمای وکلا در آیینہ رسانه ملی

ره نگاران/ سال‌هاست که شاهد تولید و پخش فیلم‌ها و سریال‌های متعددی در صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران هستیم که متأسفانه تصویری مخدوش و منفی از حرفه وکالت و جامعه وکلا به نمایش می‌گذارند. این روند، خواسته یا ناخواسته، به بدبینی افکار عمومی نسبت به وکلای دادگستری دامن زده و چالشی جدی در مسیر برقراری عدالت و احقاق حقوق عامه ایجاد کرده است.

در بسیاری از تولیدات رسانه‌ای، وکلا اغلب افرادی تصویر می‌شوند که صرفاً به دنبال منافع مادی خود بوده، از پیچیدگی‌های قانون سوءاستفاده می‌کنند و حتی در مواردی در کنار متخلفان و مجرمان قرار می‌گیرند. این تصویرسازی کلیشه‌ای و به دور از واقعیت، نه تنها شأن و جایگاه وکلایی که در کسوت مدافعان حق و قانون فعالیت می‌کنند را زیر سوال می‌برد، بلکه اعتماد عمومی به یکی از ارکان اساسی نظام قضایی کشور را نیز تضعیف می‌کند.

مردم در مواجهه با مشکلات حقوقی و قضایی، نیازمند اعتماد به وکیل به عنوان فردی امین و متخصص هستند. زمانی که رسانه ملی به عنوان فراگیرترین و یکی از تأثیرگذارترین نهادهای فرهنگی کشور، به طور مداوم تصویری منفی از این حرفه ارائه می‌دهد، طبیعی است که این اعتماد خدشه‌دار شده و افراد در مراجعه به وکیل و استیفای حقوق قانونی خود دچار تردید شوند و این رویکرد یکسویه رسانه‌ای پیامدهای نامطلوبی به همراه دارد و همان‌طور که اشاره شد، اصلی‌ترین پیامد اینگونه تولیدات، سلب اعتماد مردم نسبت به جامعه وکلاست.

بدبینی نسبت به وکلا می‌تواند منجر به این شود که افراد به جای بهره‌گیری از مشاوره و خدمات تخصصی حقوقی، خودسرانه اقدام کرده و در نتیجه، حقوق خود را بیش از پیش در معرض تضییع قرار دهند.

وکیل به عنوان یکی از بال‌های فرشته عدالت، نقشی بی‌بدیل در کشف حقیقت و صدور آرای عادلانه دارد. تضعیف جایگاه وکیل، در نهایت به ضرر فرآیند دادرسی و اجرای عدالت خواهد بود.

خدمات گسترده وکلای دادگستری در دفاع از حقوق موکلین، ارائه

مشاوره‌های حقوقی رایگان به اقشار کم‌درآمد (وکالت معاضدتی و تسخیری) و تلاش برای حاکمیت قانون، اغلب در این تولیدات نادیده گرفته می‌شود.

بیشک جامعه وکلا نیز همچون هر قشر دیگری، خالی از نقد نیست و ممکن است در مواردی شاهد تخلفات یا رفتارهای غیرحرفه‌ای از سوی معدودی از وکلا باشیم. اما تعمیم این موارد استثنایی به کل جامعه وکالت و ارائه تصویری یکسره منفی، امری غیرمنصفانه و آسیب‌زا است.

رسانه ملی به عنوان یک دانشگاه عمومی، وظیفه دارد تا با رویکردی مسئولانه و واقع‌بینانه، به تصویر کشیدن زوایای مختلف حرفه‌ها و اقشار اجتماعی بپردازد. در مورد حرفه وکالت نیز انتظار می‌رود که تولیدکنندگان محتوا با پژوهش دقیق‌تر و با بهره‌گیری از نظرات کارشناسان حقوقی و وکلای با سابقه، به جای تکرار کلیشه‌های منفی، به جنبه‌های مثبت، چالش‌ها و حساسیت‌های این حرفه خطیر نیز توجه نشان دهند.

نمایش وکلایی که با تعهد و تخصص خود در مسیر احقاق حق گام برمی‌دارند، معرفی خدمات عام‌المنفعه وکلا و تشریح نقش آنان در نظام قضایی کشور، می‌تواند به اصلاح این تصویر مخدوش و بازسازی اعتماد عمومی کمک شایانی نماید.

مخلص کلام، تغییر نگاه رسانه ملی به حرفه وکالت و تلاش برای ارائه تصویری منصفانه و واقعی از وکلای دادگستری، نه تنها به نفع جامعه وکلا، بلکه در راستای منافع عمومی، تقویت حاکمیت قانون و تسهیل دسترسی آحاد جامعه به عدالت خواهد بود. امید است که مسئولان و برنامه‌سازان رسانه ملی با درک اهمیت این موضوع، گام‌های موثری در این جهت بردارند.